

LANDSTINGSREVISIONEN

Landstingsstyrelsens uppsikt över följsamhet till fullmäktiges reglemente för intern kontroll

Rapport nr 19/2016



April 2017
Richard Norberg, revisionskontoret
Diarienummer: REV 29:2-2016

Innehåll

1. SAMMANFATTANDE ANALYS	3
1.1 REKOMMENDATIONER	3
2. BAKGRUND.....	5
2.1 IAKTTAGELSER I 2015 ÅRS GRANSKNING	5
2.2 LANDSTINGSSTYRELSENS YTTRANDE	6
2.3 REVISIONSFRÅGOR OCH REVISIONSKRITERIER	6
2.4 METOD OCH GENOMFÖRANDE	6
3. REGLER OCH RIKTLINJER	6
3.1 FULLMÄKTIGES REGLEMENTE FÖR INTERN KONTROLL	6
3.2 LANDSTINGSSTYRELSENS RIKTLINJER	7
4. GRANSKNINGENS RESULTAT	8
4.1 LANDSTINGSSTYRELSENS ANSVAR SOM STYRELSE	8
4.2 VÅR KOMMENTAR	11
4.3 LANDSTINGETS SAMTLIGA STYRELSE OCH NÄMNDER	11
4.4 VÅR KOMMENTAR	12
4.5 UPPFÖLJNING AV 2015 ÅRS REKOMMENDATIONER	12
4.6 VÅR KOMMENTAR	13
4.7 SVAR PÅ REVISIONSFRÅGOR	13
4.8 REKOMMENDATIONER	14

1. Sammanfattande analys

Positivt är att fullmäktige år 2015 beslutade om nytt reglemente och landstingsstyrelsen om nya riktlinjer för intern kontroll. Hösten 2015 kompletterade landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och nämnden för funktionshinder och habilitering styrelsens riktlinjer med anpassade riktlinjer för sina ansvarsområden. Styrdokumenten anger hur arbetet med den interna kontrollen ska vara utformat. Positivt år 2016 är att patientnämnden och den gemensamma måltidsnämnden med Skellefteå kommun i allt väsentligt hade ett tillräckligt utvecklat arbete med den interna kontrollen.

Negativt är att landstingsstyrelsen och övriga nämnder under år 2016 inte i tillräcklig grad uppfyllde fullmäktiges reglemente och landstingsstyrelsens riktlinjer för den interna kontrollen. Vi bedömer att landstingsstyrelsen och de övriga nämnderna år 2016 hade för låg kvalitet på arbetet med den interna kontrollen.

Negativt är också att landstingsstyrelsen inte hade en tillräcklig uppsikt över att övriga nämnder följde fullmäktiges reglemente och landstingsstyrelsens anvisningar för intern kontroll. Inom flera områden finns det behov av att landstingsstyrelsen och övriga nämnder vidtar kraftfulla åtgärder för att utveckla den interna kontrollen. Vi bedömer att landstingsstyrelsen inte tillräckligt analyserat landstingets system för arbetet med intern kontroll. Vi anser att landstingsstyrelsen inte heller har agerat tillräckligt med anledning av bristerna i systemet med den interna kontrollen.

1.1 Rekommendationer

Mot bakgrund av granskningens iakttagelser lämnar vi följande rekommendationer till landstingsstyrelsen:

- Se till att kontrollerna i den egna internkontrollplanen blir genomförda och återrapporterade med tillräcklig kvalitet.
- Besluta om tillräckliga åtgärder i händelse av att brister blir identifierade.
- Genomför en mer ingående analys av styrelsens eget arbete som nämnd med den interna kontrollen. Vid identifierade brister i systemet för arbetet med den interna kontrollen bör styrelsen besluta om åtgärder som är tillräckliga för att rätta till bristerna.
- Genomför en mer ingående analys av landstingets samlade system för den interna kontrollen. I samband med årsredovisningen ska landstingsstyrelsen till fullmäktige rapportera:
 - Omfattningen av utförd uppföljning av styrelser och nämnder.
 - Resultatet av denna uppföljning.
 - Vilka åtgärder styrelser och nämnder har vidtagit med anledning av deras egen uppföljning av den interna kontrollen.
 - Förslag på åtgärder för att förbättra de landstingsgemensamma riktlinjerna för intern kontroll

Därutöver bör landstingsstyrelsen verka för att övriga nämnder:

- Ser till att de kontroller som finns i deras internkontrollplaner är tillräckligt specifika. Av internkontrollplanerna bör det tydligare framgå hur och med vilken omfattning kontrollerna ska göras
- Säkerställer att kontroller i internkontrollplaner blir genomförda och återrapporterade med tillräcklig kvalitet.
- Genomför mer ingående analys av deras arbete med den interna kontrollen. Vid identifierade brister i systemet för arbetet med den interna kontrollen bör nämnderna besluta om åtgärder som är tillräckliga för att rätta till bristerna.

2. Bakgrund

Styrelser och nämnder ska inom sina ansvarsområden se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig. Landstingsstyrelsen ska ha uppsikt över övriga styrelser och nämnders verksamheter. Revisorerna har i sin revisionsplan för år 2016 beslutat att granska hur landstingsstyrelsen har uppsikt över att övriga styrelser och nämnder följer fullmäktiges reglemente för intern kontroll.

2.1 Iakttagelser i 2015 års granskning

Granskningar år 2015 visade att fullmäktige beslutat om nytt reglemente och landstingsstyrelsen om nya riktlinjer för intern kontroll (nr 27/2015 och 28/2015). De båda styrdokumenterna angav hur styrelser och nämnder skulle arbeta med den interna kontrollen.

Negativt var att flertalet av landstingets övriga styrelser och nämnder inte i tillräcklig grad följde reglementet och riktlinjerna för den interna kontrollen. Negativt var också att kvaliteten på arbetet med den interna kontrollen bland flera styrelser och nämnder var allt för låg.

En slutsats från granskningen var att landstingsstyrelsen inte hade haft tillräcklig uppsikt över att styrelser och nämnder följde fullmäktiges reglemente för intern kontroll. Inom flera områden fanns det behov av att landstingsstyrelsen och övriga styrelser och nämnder vidtog kraftfulla åtgärder för att utveckla den interna kontrollen. Mot bakgrund av granskningens iakttagelser lämnade revisorerna följande rekommendationer till landstingsstyrelsen:

- Se till att de kontroller som fanns i styrelsens egen internkontrollplan var tillräckligt specifika. Av internkontrollplanerna borde det framgå hur och med vilken omfattning kontrollerna skulle göras.
- Se till att kontrollerna i internkontrollplanen blev genomförda och återrapporterade med tillräcklig kvalitet.
- Besluta om tillräckliga åtgärder i händelse av att brister blev identifierade.
- Se till att fullmäktige minst två gånger per år fick rapporter om det samlade systemet i landstinget för intern kontroll.

Därutöver rekommenderade revisorerna att landstingsstyrelsen skulle verka för att övriga styrelser och nämnder:

- Se till att de kontroller som fanns i deras internkontrollplaner var tillräckligt specifika. Av internkontrollplanerna borde det tydligare framgå hur och med vilken omfattning kontrollerna skulle göras
- Säkerställer att kontroller i internkontrollplaner blev genomförda och återrapporterade med tillräcklig kvalitet.
- Beslutar om tillräckliga åtgärder i händelse av att brister blir identifierade.

2.2 Landstingsstyrelsens yttrande

I ett yttrande den 6 september 2016 (VLL 900-2016) uppgav landstingsstyrelsen att ett arbete var påbörjat med att höja kvaliteten på den interna kontrollen. Landstingsstyrelsen uppgav också att revisorernas synpunkter och rekommendationer i 2015 års granskning skulle beaktas när internkontrollplaner togs fram för år 2017.

2.3 Revisionsfrågor och revisionskriterier

Granskningen avser år 2016 och är avgränsad till landstingsstyrelsens ansvar som styrelse. Enligt fullmäktiges reglemente för intern kontroll ska landstingsstyrelsen årligen utvärdera landstingets samlade system för intern kontroll. Vid behov ska landstingsstyrelsen besluta om förändringar i systemet för internkontroll. Vi har formulerat följande revisionsfrågor:

- Har landstingsstyrelsen säkerställt att övriga styrelser och nämnder följt fullmäktiges reglemente för intern kontroll?
- Har landstingsstyrelsen utvärderat landstingets samlade system för intern kontroll?
- Har det funnit behov för landstingsstyrelsen att besluta om förändringar i systemet för intern kontroll? Om så är fallet, har landstingsstyrelsen beslutat om sådana åtgärder?
- Har landstingsstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2015 års granskning?
- Har landstingsstyrelsen minst två gånger för år 2016 informerat fullmäktige om styrelsens och nämndernas internkontrollarbete?

Utgångspunkten för våra bedömningar är kommunallagen (6 kap. 1§) och fullmäktiges reglemente för intern kontroll

2.4 Metod och genomförande

Granskningens iakttagelser bygger på slutsatser från grundläggande granskningar av styrelser och nämnder. Slutsatser bygger också på iakttagelser från den rapport (18/2016) som är inriktad mot hur landstingsstyrelsen som nämnd, hälso- och sjukvårdsnämnden och nämnden för funktionshinder och habilitering uppfyller fullmäktiges reglemente för intern kontroll. Därutöver har vi genomfört en granskning av styrelsens protokoll. Avstämningar har löpande gjorts med tjänsteman i ledningsstaben med ansvar att i landstinget samordna arbetet med intern kontroll. Som ett led i kvalitetssäkringen av rapporten har denne tjänsteman samt landstingsdirektören och ekonomidirektören getts möjlighet att lämna synpunkter på rapportutkast.

3. Regler och riktlinjer

3.1 Fullmäktiges reglemente för intern kontroll

I landstingets reglemente för intern kontroll (VLL 101-2015) har fullmäktige beslutat att landstingsstyrelsen har ett övergripande ansvar att se till att landstinget har en god intern kontroll. Ansvaret innebär enligt fullmäktige att landstingsstyrelsen ska:

- Besluta om landstingsövergripande riktlinjer för hur styrelser och nämnder ska tillämpa fullmäktiges reglemente för intern kontroll.
- Löpande eller minst två gånger per år informera fullmäktige om styrelsens och nämndernas arbete med intern kontroll.
- Utvärdera landstingets samlade system för intern kontroll och vid behov besluta om nödvändiga förändringar.
- Vid behov föreslå fullmäktige nödvändiga förändringar av reglementet för intern kontroll.

I samband med årsredovisningen ska landstingsstyrelsen till fullmäktige rapportera:

- Omfattningen av utförd uppföljning av styrelser och nämnder.
- Resultatet av denna uppföljning.
- Vilka åtgärder styrelser och nämnder vidtagit med anledning av deras egen uppföljning av den interna kontrollen.
- Förslag på åtgärder för att förbättra de landstingsgemensamma riktlinjerna för intern kontroll

I reglementet kan man också läsa att övriga styrelser och nämnder minst två gånger per år i samband med delårsrapporterna ska rapportera till landstingsstyrelsen om sin uppföljning av den interna kontrollen.

3.2 Landstingsstyrelsens riktlinjer

Av landstingsstyrelsens riktlinjer för intern kontroll (VLL 414:1-2015) framgår att varje nämnd ska:

- Besluta om anpassade riktlinjer för det egna arbetet med intern kontroll.
- Genomföra en riskanalys i enlighet med en särskilt framtagen mall.
- Besluta om årlig internkontrollplan för sitt ansvarsområde.
- Löpande styra och följa upp arbetet med den interna kontrollen.
- Vara aktiv och vidta åtgärder om brister i verksamheten eller arbetet med den interna kontrollen uppmärksammas.

Vid uppföljningen ska nämnderna löpande, eller minst i samband med delårsrapporten per augusti och i årsrapporten följa upp sina internkontrollplaner. Av denna redovisning ska det framgå:

- När och hur kontrollaktiviteter är genomförda.
- Resultatet av kontrollaktiviteterna.
- Åtgärder som eventuellt vidtagits med anledning av uppmärksammade brister.

De landstingsövergripande riktlinjerna omfattar också landstingsdirektören. Enligt styrelsens riktlinjer har landstingsdirektören följande ansvar:

- Se till att alla verksamheter följer landstingsstyrelsens riktlinjer för intern kontroll. Landstingsdirektören ska rapportera till landstingsstyrelsen om riktlinjerna inte följs.
- Besluta om tjänstemannaorganisationens metoder och organisering för arbetet med intern kontroll.
- Årligen lämna en rapport till landstingsstyrelsen med en analys och bedömning av landstingets samlade system för intern kontroll. I denna analys ska landstingsdirektören redogöra för omfattningen av de kontroller som är genomförda av styrelser och nämnder, resultatet av styrelsernas och nämndernas uppföljning samt vilka åtgärder de vidtagit med anledning av identifierade brister. Vid behov ska landstingsdirektören lämna förslag på åtgärder för att utveckla det landstingsövergripande arbetet med intern kontroll.
- Ta fram underlag till styrelsernas och nämndernas riskanalyser.
- Rapportera omedelbart till landstingsstyrelsen om det upptäcks brott eller allvarliga brister i den interna kontrollen.

I samband med att nämnderna beslutar om sina verksamhetsplaner ska nämnderna också anta planer för sin interna kontroll. Enligt styrelsens anvisningar ska planerna innehålla:

- Riskbedömningar.
- Uppgifter om vilka kontroller som ska genomföras och följas upp.
- Omfattningen på kontrollaktiviteterna.
- Vem som har ansvar för att utföra uppföljning.
- Till vem uppföljningen ska rapporteras.
- När rapportering ska göras.

4. Granskningens resultat

4.1 Landstingsstyrelsens ansvar som styrelse

I tabellen nedan finns en sammanställning över i vilka delar vi bedömer att landstingsstyrelsen följer fullmäktiges reglemente i egenskap av styrelse.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Har landstingsstyrelsen beslutat om riktlinjer för det landstingsövergripande arbetet med intern kontroll	Ja	150602, § 116
Har landstingsstyrelsen säkerställt att övriga styrelser och nämnder beslutat om anpassade anvisningar?	Ja	Se tabell på sida 11. <i>Tabellen fortsätter på nästa sida</i>

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Har landstingsstyrelsen säkerställt att övriga styrelser och nämnder har tagit fram dokumenterade riskanalyser?	Nej	Alla styrelser och nämnder har inte tagit fram dokumenterade riskanalyser. Se mer i tabell på sida 11.
Har landstingsstyrelsen säkerställt att övriga styrelser och nämnder beslutat om internkontrollplaner?	Nej	Alla styrelser och nämnder har inte internkontrollplaner för år 2016. Se mer i tabell på sida 11.
Har landstingsstyrelsen säkerställt att övriga styrelser och nämnder i sina internkontrollplaner beskriver vilka kontroller som ska genomföras, vem som ansvarar för kontrollerna och när uppföljning ska vara genomförd?	Nej	Se tabell på sida 11.
Har landstingsstyrelsen säkerställt att övriga styrelser och nämnder i samband delårsrapporter per augusti rapporterat till styrelsen om arbetet med intern kontroll?	Nej	Alla styrelser och nämnder har inte rapporterat till landstingsstyrelsen om sitt arbete med den interna kontrollen. Se mer i tabell på sida 11.
Har landstingsstyrelsen i samband med delårsrapporten per augusti till fullmäktige rapporterat om arbetet med intern kontroll?	Nej	Vi bedömer rapporteringen till fullmäktige är för uppsplittrad och knapphändig. Resultatet av enskilda kontroller för styrelser och nämnder redovisas i bilagor till delårsrapporter. <i>Tabellen fortsätter på nästa sida</i>

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Har landstingsstyrelsen säkerställt att övriga styrelser och nämnder i samband med beslut om årsrapporter rapporterat till styrelsen om arbetet med intern kontroll?	Nej	Alla styrelser och nämnder har inte i samband med beslut om årsrapporter rapporterat till landstingsstyrelsen om arbetet med den interna kontrollen. Se mer i tabell på sida 11.
Har landstingsstyrelsen i samband med årsrapporten utvärderat landstingets samlade system för intern kontroll?	Delvis	Utvärderingen är för översiktlig och missar att identifiera flera av de brister som revisionen uppmärksammar i sina granskningar.
Har landstingsstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder i händelse av att utvärdering visat på brister i den interna kontrollen?	Nej	Landstingsstyrelsen gav i uppdrag till landstingsdirektören att ta fram förslag till riktlinjer som angav att analyser av systemet av intern kontroll skulle göras i augusti. Mot bakgrund av de brister som vi identifierat i styrelser och nämnders arbete med intern kontroll anser vi att styrelsen borde ha vidtagit fler och mer kraftfulla åtgärder.
Har landstingsstyrelsen i samband med årsrapporten informerat fullmäktige om arbetet med den interna kontrollen?	Delvis	170404, § 44 Rapporteringen är för översiktlig.

I sin utvärdering den 4 april 2017 av den interna kontrollen för år 2016 bedömde landstingsstyrelsen att fler kontroller behövde specificeras så att det tydligare framgick vilka metoder som skulle användas och hur ofta kontrollerna skulle genomföras. Landstingsstyrelsen ansåg att man på flera olika sätt kunde höja kvaliteten i rapporteringen av kontrollerna. Landstingsstyrelsen gav i uppdrag till landstingsdirektören att ta fram förslag på ändringar i styrande dokument så att analyser av internkontrollsystemet skulle kunna genomföras i samband med beslut om delårsrapport per augusti. Samma

uppdrag hade landstingsstyrelsen lämnat till landstingsdirektören ett år tidigare vid utvärderingen för år 2015 av systemet av den interna kontrollen (2016-04-05, 72§).

4.2 Vår kommentar

Av våra grundläggande granskningar av styrelser och nämnder och av granskningsrapport som avser landstingsstyrelsens, hälso- och sjukvårdsnämndens och nämnden för funktionshinder och habiliterings följsamhet till fullmäktiges reglemente för intern kontroll (nr 18/2016) framgår stora brister i kvaliteten i arbetet med den interna kontrollen. Våra granskningar visar att få av landstingsstyrelsens och nämndernas kontroller blev genomförda och rapporterade med tillräcklig kvalitet. Vi anser att landstingsstyrelsen inte haft tillräcklig uppsikt och inte agerat tillräckligt kraftfullt med anledning av de identifierade bristerna i den interna kontrollen.

4.3 Landstingets samtliga styrelser och nämnder

I tabellen nedan finns en sammanställning över hur vi i rapport nr 18/2016 och i grundläggande granskningar år 2016 bedömer att styrelser och nämnder följde fullmäktiges reglemente och landstingsstyrelsens riktlinjer för internkontroll. Mot bakgrund av att samverkansnämnden och nämnderna för folkhälsa och primärvård inte har ansvar för någon verksamhet så gör vi inte någon bedömning av dessa nämnders följsamhet till reglementet och riktlinjerna.

Revisionsfrågor	Styrelsen	HSN	NFH	Folkhögskolestyrelsen	Patientnämnden	Kostnämnden	Måltidsnämnden
1. Har nämnden beslutat om anpassade anvisningar?	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja
2. Har nämnden säkerställt att det finns dokumenterade riskbedömningar?	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja
3. Har nämnden beslutat om internkontrollplan?	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja
4. Har nämnden säkerställt att internkontrollplanerna beskriver vilka kontroller som ska genomföras, vem som ska genomföra kontrollerna och när uppföljning ska vara genomförd?	Delvis	Delvis	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja
5. Har nämnden i samband med delårsrapporten per augusti följt upp arbetet med den interna kontrollen?	Ja	Ja	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej
6. Har nämnden säkerställt att kontroller i internkontrollplanen är genomförda med tillräcklig kvalitet?	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja
7. Har nämnden bedömt resultatet av genomförd uppföljning av intern kontroll?	Ja	Delvis	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja
8. Har nämnden beslutat om tillräckliga åtgärder i händelse av att den interna kontrollen visat på brister?	Nej	Nej	Nej	Nej	- ¹	Nej	- ¹
9. Har nämnden senast i samband med årsrapporten till landstingsstyrelsen rapporterat om resultatet från uppföljningen av internkontrollen?	Delvis ²	Ja	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja

1. Internkontrollen identifierade inga avvikelser.

2. Rapporteringen är för översiktlig.

4.4 Vår kommentar

Sammanställningen visar att patientnämnden uppfyllde krav som fullmäktige beslutat om i reglementet för intern kontroll och att måltidsnämnden nästan uppfyllde kraven. Landstingsstyrelsen och övriga nämnder hade endast i vissa delar uppfyllt kraven. En återkommande brist var att kvaliteten på internkontrollplaner, dess genomförande och rapportering var för låg. En annan brist var att styrelsen och nämnder inte hade vidtagit tillräckliga åtgärder för att rätta till identifierade brister.

4.5 Uppföljning av 2015 års rekommendationer

I tabellen nedan har vi sammanställt svar på frågan om landstingsstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2015 års granskning.

Rekommendationer från 2015 års granskning:	Har nämnden under år 2016 vidtagit tillräckliga åtgärder?	Vår kommentar:
Se till att de kontroller som fanns i styrelsens egen internkontrollplan var tillräckligt specifika. Av internkontrollplanerna borde det framgå hur och med vilken omfattning kontrollerna skulle göras.	Delvis	Vår bedömning är att det blivit tydligare i landstingsstyrelsens internkontrollplan om hur kontrollerna skulle genomföras. Vår granskning visar dock på metodproblem vid genomförande och rapportering (18/2016).
Se till att kontrollerna i styrelsens egna internkontrollplan blev genomförda och återrapporterade med tillräcklig kvalitet.	Nej	Granskning (18/2016) visar på stora brister i genomförande och rapportering av styrelsens egna internkontrollplan.
Besluta om tillräckliga åtgärder i händelse av att brister blev identifierade i den egna internkontrollplanen.	Nej	Vi bedömer att landstingsstyrelsen inte beslutat om tillräckliga åtgärder.
Se till att fullmäktige minst två gånger per år fick rapporter om det samlade systemet i landstinget för intern kontroll.	Delvis	Rapportering av internkontrollarbetet till fullmäktige i delårsrapporter är uppsplittrad i bilagor i styrelser och nämnders delårsrapporter. Vid denna rapportering saknas en samlad utvärdering. Fullmäktige får en samlad redovisning i samband med årsredovisningen. Denna är dock för översiktlig.

Tabellen fortsätter på nästa sida

Rekommendationer från 2015 års granskning:	Har nämnden under år 2016 vidtagit tillräckliga åtgärder?	Vår kommentar:
Se till att de kontroller som fanns i övriga nämnders internkontrollplaner var tillräckligt specifika. Det borde tydligare framgå hur och med vilken omfattning kontrollerna skulle göras.	Nej	För några av de övriga nämndernas internkontrollplaner framgår inte tillräckligt tydligt hur kontroller skulle genomföras.
Säkerställer att kontroller i övriga nämnders internkontrollplaner blev genomförda och återrapporterade med tillräcklig kvalitet.	Nej	Vår granskning visar på stora metodproblem för flera av nämnderna vid genomförande och rapportering av den interna kontrollen.
Verka för att övriga styrelser och nämnder beslutar om tillräckliga åtgärder i händelse av att brister blir identifierade.	Nej	Få beslut om åtgärder med anledning av identifierade svagheter. Stort behov bland styrelser och nämnder att besluta om åtgärder för att utveckla kvaliteten i arbetet med den interna kontrollen.

4.6 Vår kommentar

Positivt är att landstingsstyrelsen år 2015 beslutade om landstingsövergripande riktlinjer för styrelser och nämnders arbete med intern kontroll. Positivt är också att patientnämnden och måltidsnämnden med Skellefteå kommun år 2016 i allt väsentligt hade ett tillräckligt utvecklat arbete med den interna kontrollen.

Negativt är att landstingsstyrelsen och övriga nämnder år 2016 hade för låg kvalitet i arbetet med att genomföra och rapportera kontrollerna. För landstingsstyrelsen och dessa nämnder var arbetet med den interna kontrollen alltför svagt utvecklat.

4.7 Svar på revisionsfrågor

Vi anser att landstingsstyrelsen för år 2016 inte hade tillräcklig uppsikt över övriga nämnders följsamhet till fullmäktiges reglemente för intern kontroll. Negativt är också att landstingsstyrelsen inte rapporterat till fullmäktige om hur landstingets system för intern kontroll fungerade år 2016. I tabellen nedan lämnar vi svar på granskningens revisionsfrågor.

Revisionsfrågor	Bedömning	Vår kommentar
Har landstingsstyrelsen säkerställt att övriga styrelser och nämnder följt fullmäktiges reglemente och styrelsens riktlinjer för intern kontroll?	Nej	Flera styrelser och nämnder har låg följsamhet till reglemente och riktlinjer.
Har landstingsstyrelsen utvärderat landstingets samlade system för intern kontroll?	Delvis	Utvärderingen är dock för översiktlig.
Har det funnit behov för landstingsstyrelsen att besluta om förändringar i systemet för intern kontroll? Om så är fallet, har landstingsstyrelsen beslutat om sådana åtgärder?	Nej	Åtgärderna borda ha varit fler och kraftfullare mot bakgrund av de brister vi identifierat i arbetet med den interna kontrollen.
Har landstingsstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2015 års granskning?	Nej	
Har landstingsstyrelsen minst två gånger för år 2016 informerat fullmäktige om styrelsens och nämndernas internkontrollarbete?	Delvis	Det saknas en samlad rapportering i samband med delårsrapport. Redovisningen i samband med årsredovisningen är allt för översiktlig.

4.8 Rekommendationer

Mot bakgrund av granskningens iakttagelser lämnar vi följande rekommendationer till landstingsstyrelsen:

- Se till att kontrollerna i den egna internkontrollplanen blir genomförda och återrapporterade med tillräcklig kvalitet.
- Besluta om tillräckliga åtgärder i händelse av att brister blir identifierade.
- Genomför en mer ingående analys av styrelsens eget arbete som nämnd med den interna kontrollen. Vid identifierade brister i systemet för arbetet med den interna kontrollen bör styrelsen besluta om åtgärder som är tillräckliga för att rätta till bristerna.

- Genomför en mer ingående analys av landstingets samlade system för den interna kontrollen. I samband med årsredovisningen ska landstingsstyrelsen till fullmäktige rapportera:
 - Omfattningen av utförd uppföljning av styrelser och nämnder.
 - Resultatet av denna uppföljning.
 - Vilka åtgärder styrelser och nämnder har vidtagit med anledning av deras egen uppföljning av den interna kontrollen.
 - Förslag på åtgärder för att förbättra de landstingsgemensamma riktlinjerna för intern kontroll.

Därutöver bör landstingsstyrelsen verka för att övriga nämnder:

- Ser till att de kontroller som finns i deras internkontrollplaner är tillräckligt specifika. Av internkontrollplanerna bör det tydligare framgå hur och med vilken omfattning kontrollerna ska göras
- Säkerställer att kontroller i internkontrollplaner blir genomförda och återrangerade med tillräcklig kvalitet.
- Genomför mer ingående analys av deras arbete med den interna kontrollen. Vid identifierade brister i systemet för arbetet med den interna kontrollen bör nämnderna besluta om åtgärder som är tillräckliga för att rätta till bristerna.

Umeå den 12 april 2017

Richard Norberg
Certifierad kommunal revisor